

An Elegant Testament to Saigon's History

Saigon is evolving everyday. In its rush to modernity, much of the heritage of the city, as typified by unique architectural buildings, is disappearing. Yet amidst the soaring towers and soulless skyscrapers, there remains one symbol of HCMC which has stood the test of time—Bến Thành Market.

This iconic marketplace, Saigon's answer to Les Halles in Paris, appearing in countless photos and illustrations, has become a prime tourist destination and the unofficial symbol of the city.

Through its many variations today's edifice developed from a wet market created in the early 17th century by street vendors who traded near the Saigon River. The name "Bến Thành," which means "wharf of the Citadel," derives from the market's original location.

Fig.1 — The concrete lettering in front of Bến Thành Market's West gate — Photography by Ha Doan, 2020

The market was formally established by the French colonial powers on Boulevard Charner (now Nguyễn Huệ street) next to le grand canal (kênh lớn) in 1859. This version was destroyed by fire in 1870 and rebuilt to become Saigon's largest market. In 1912, the market was moved to the present-day site, with construction being completed in 1914.

The market has since then undergone a few renovations. During one of which, in the early 1950s, a set of concrete letters were installed on the newly refurbished facades of the North, East and West gates. The letters were situated within a structural framework, accompanied by ceramic murals of farm and sea animals which were made by the renowned Biên Hoà artisans, famous for their pottery and distinctive celadon glaze. The European modernist influences, predominantly of the Art Deco movement, can be seen in the distinctive typography used in the setting of the facades as a whole.

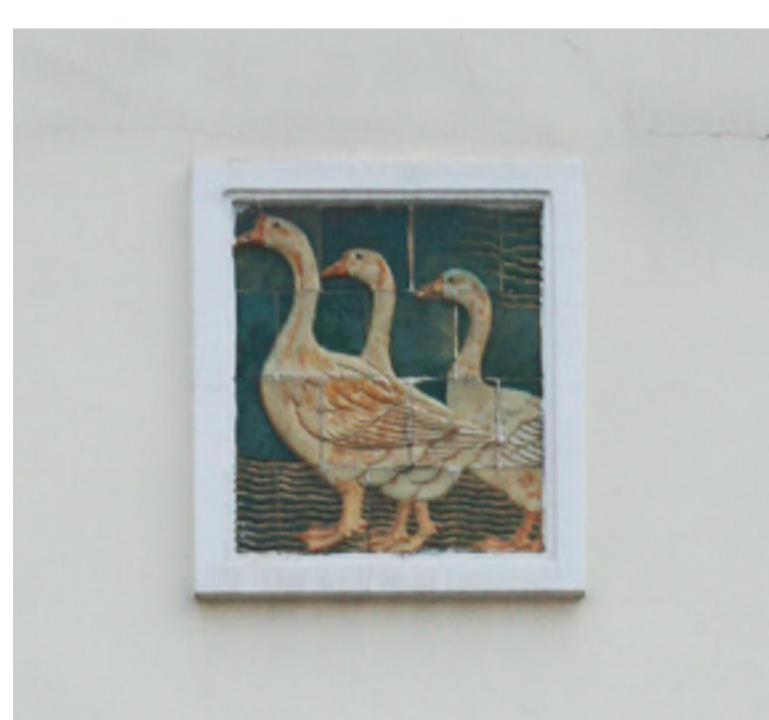

Fig 2.1, 2.2 & 2.3 — Ceramic murals of farm and sea animals in front of the North, East and West gates — Photography by Ha Doan, 2020

The typographic remnants carry an elegant, cleanly condensed form inspired by early 20th century typography with elongated letterforms combined with geometric lines and curves. The most charming feature is the Vietnamese diacritics which are harmoniously integrated into the letterforms, thus compensating for the typographic challenges of the Vietnamese language system while not compromising legibility. The digital typeface Westgate (Cửa Tây) was created to emulate these typographic remnants.

Fig 3.1 — Different weight options of the Westgate typeface

Fig 3.2 — Vietnamese diacritics in Westgate

As part of their research and development, the creative team also spoke with vendors, both inside and outside of the market to glean any further historical insights. The response varied, yet there are no particular remarks about the aesthetics of the type remnants or the facades themselves. Instead, the vendors' comments generally alluded to the functionality of the signage as a part of their daily life. Familiarity does breed neglect. A similar sense of apathy can be found in most locals, and even design enthusiasts. Over time, as the market slowly became a significant landmark imbued in the collective memory of those living in Saigon, less attention has been paid to the fine points of the typographic aesthetics. Only when one truly pays attention to their surroundings, will they notice the invisible beauty.

Fig 3.1 & 3.2 — Daily lives near the market — Photography by Ha Doan, 2020

Over 50 years after their installation, the type remnants may not be as significant as when they were originally built, yet they represent the influences of the past century. The typographic signs, yet as a silent, elegant testament in stark contrast to the cacophony of events going on inside the market. Withstanding the test of time, they have been integrated into the history of the market, and thus the history of Saigon.

English
 Vietnamese

Người viết: Jimmy Selkin
 Phiên dịch: Skye

Chúng Nhân Trang Nhã Của Lịch Sử Sài Gòn

Sài Gòn đang thay đổi từng ngày. Trong dòng chảy hiện đại hóa, nhiều di sản của thành phố thể hiện qua các công trình kiến trúc độc đáo, đang dần biến mất. Tuy vậy, giữa những tòa nhà chọc trời vô hồn, ta vẫn thấy tàn dư của một thời vàng son, những công trình kiến trúc độc đáo từng là niềm tự hào của Thành phố Hồ Chí Minh như Chợ Bến Thành, nơi được ví như Les Halles giữa lòng Paris.

Xuất hiện trên rất nhiều bức ảnh và tranh minh họa, Chợ Bến Thành đã trở thành một điểm thu hút khách du lịch quan trọng và là biểu tượng, dù không chính thống, của Thành phố Hồ Chí Minh.

Qua nhiều thăng trầm và đổi thay, từ một khu chợ bán đồ tươi sống được dựng lên bởi những người bán hàng rong tụ tập bên bờ sông Sài Gòn vào thế kỷ 17, Chợ Bến Thành chuyển mình thành một công trình kiên cố. Cái tên “Bến Thành” có nghĩa là “bến cảng của Thành,” xuất phát từ chính vị trí ban đầu của khu chợ.

Fig.1 — Chữ cái bảng bê tông ở cửa Tây chợ Bến Thành — Hình chụp bởi Hạ Đoàn, 2020

Chợ Bến Thành ban đầu được thành lập bởi chính quyền đô hộ Pháp trên Đại lộ Charner (nay là đường Nguyễn Huệ), cạnh Kinh lớn vào năm 1859. Khu chợ này không may bị cháy vào năm 1870 và được xây dựng lại, trở thành khu chợ lớn nhất Sài Gòn. Năm 1912, chợ được dời tới vị trí hiện tại và công trình hoàn thành vào năm 1914.

Chợ Bến Thành đã trải qua nhiều đợt trùng tu. Trong một lần tôn tạo vào đầu những năm 1950, đơn vị thi công đã lắp đặt thêm những chữ cái bảng bê tông ở các mặt Bắc, Đông và Tây của khu chợ. Các chữ cái được đặt trong một tổng hòa, ngoài tên cửa còn có thêm các bức phù điêu bằng gốm với hình tượng sản vật của Đồng bằng Sông Cửu Long, được chế tác bởi các nghệ nhân trú danh ở Biên Hòa vốn có tiếng trong sản xuất đồ gốm và men xanh đặc trưng. Nghệ thuật chữ (typography) và bối cảnh tổng thể của mặt tiền các cửa chịu ảnh hưởng bởi Chủ nghĩa hiện đại ở châu Âu (European modernism), đặc biệt là trào lưu Art Deco.

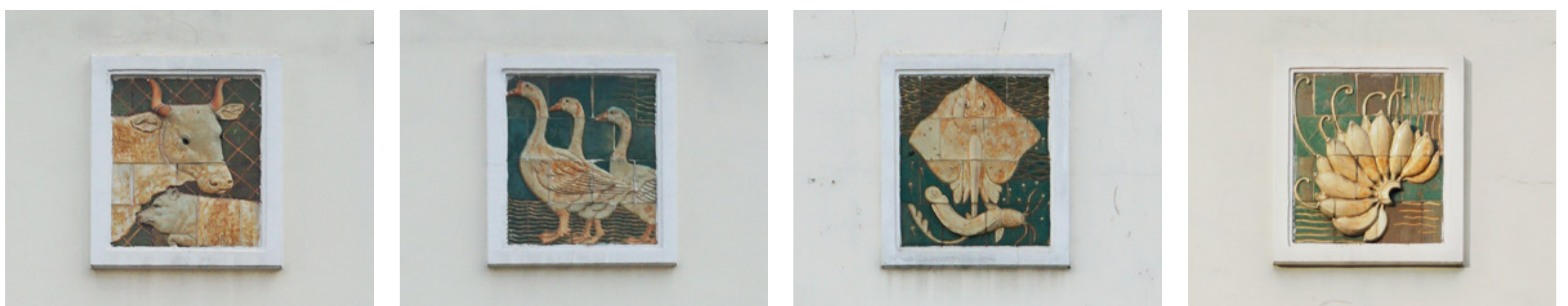

Fig 2.1, 2.2 & 2.3 — Các bức phù điêu bằng gốm đặt trước cửa Bắc, Đông và Tây chợ Bến Thành — Hình chụp bởi Hà Đoàn, 2020

Dấu tích của bộ chữ thể hiện nét uyển chuyển, gọn gàng và có phom dáng ốm (condensed form), mang dấu ấn đặc trưng của nghệ thuật chữ đầu thế kỷ 20 với dáng chữ cao (elongated letterforms), kết hợp cùng các nét cong và đường thẳng hình học. Đặc điểm ấn tượng nhất chính là cách đặt dấu tiếng Việt khéo léo, được đan cài vào phom chữ tạo sự hài hòa tổng thể, giúp giải quyết các vấn đề về kỹ tự của tiếng Việt nhưng vẫn đảm bảo tính dễ đọc của phông chữ. Bộ chữ số hóa (digital typeface) “Cửa Tây” (Westgate) được thiết kế nhằm tôn vinh những dấu tích nghệ thuật này.

Fig 3.1 — Minh họa các tùy chọn về độ đậm của bộ chữ Cửa Tây

Fig 3.2 — Đặt dấu tiếng Việt trong bộ chữ Cửa Tây

Trong quá trình nghiên cứu và phát triển, nhóm thiết kế đã trò chuyện với những tiểu thương trong và ngoài khu chợ để thu thập thêm những câu chuyện lịch sử thú vị. Những phân hồi tuy đa chiều, nhưng dường như không ai thật sự lưu ý đến tính thẩm mỹ của các ký tự nói riêng hay toàn bộ mặt tiền nói chung. Thay vào đó, dân địa phương chỉ quan tâm đến chức năng của những dòng chữ, để nhắc nhớ họ đang ở đâu. Nhìn lâu quen mắt, sự thờ ơ là điều dễ nhận thấy với hầu hết thị dân quanh chợ, kể cả đối với những người yêu thích nghệ thuật. Qua thời gian, dù ngôi chợ đã trở thành một công trình biểu tượng in sâu trong ký ức người dân Sài Gòn, không mấy ai để tâm hơn tới những khía cạnh tinh tế của nét đẹp này. Để cảm được vẻ đẹp vô hình ấy, cần nhiều hơn là một ánh nhìn.

Fig 3.1 & 3.2 — Cuộc sống đời thường bên ngoài cổng chợ — Hình chụp bởi Hạ Đoàn, 2020

Sau hơn 50 năm, vị thế của những tàn tích chữ cũng không còn như lúc vừa được xây. Những biển tên nằm ngang nhưng đầy tĩnh lặng, một chứng nhân của thời gian với vẻ trầm ngâm, trái ngược lại với sự huyền ảo diễn ra trong khu chợ. Qua bao biến cố thời gian, những họa tích ấy đã trở thành một phần lịch sử của khu chợ và một thời quá vãng của Sài Gòn.